

TYÖRYHMÄN KOKOUS 2/2013 (kokous 57)

Aika: Torstai 28.2.2013, klo 9.00–11.00
Paikka: Ympäristöministeriö, kokoushuone Kuukkeli
Läsnä: Timo Tanninen, ympäristöministeriö (PJ)
Ilkka Heikkinen, ympäristöministeriö (VPJ)
Matti Nummelin, ulkoasiainministeriö
Lauri Taro, valtiovarainministeriö
Johanna Niemivuo-Lahti, maa- ja metsätalousministeriö
Katja Matveinen-Huju, maa- ja metsätalousministeriö
Kirsi Törmäkangas, sosiaali- ja terveysministeriö
Katja Huumo, ympäristöministeriö
Jouni Lind, Elinkeinoelämän keskusliitto
Rauno Väisänen, Metsähallitus
Antti Otsamo, Metsähallitus
Suvi Raivio, Metsäteollisuus ry.
Liisa Pietola, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK r.y.
Jukka-Pekka Jäppinen, SYKE
Klemetti Näkkäljärvi, Saamelaiskäräjät
Tapani Veistola, Suomen luonnonsuojeluliitto
Lotta Ruokanen, Allianssi ry.
Marina von Weissenberg, ympäristöministeriö (siht.)
Marja Pylvänäinen, SYKE (siht.)
Tomi Salo, Metsäteollisuus ry, vierailija

1. Kokouksen avaus

Kokouksen puheenjohtaja Timo Tanninen (YM) avasi kokouksen.

2. Edellisen kokouksen pöytäkirja

Edellisen kokouksen pöytäkirja (kokous 56, 31.1.2013) hyväksyttiin MMM:n ja STM:n tarkennuksilla.

3. Asialista

Asialista hyväksyttiin kokouksen työjärjestykseksi, kun vaihdettiin kohtien 7 ja 8 esitysjärjestys.

4. Ajankohtaiset asiat

- Hallituksen puolivälitarkastelu on käsillä. Kehysriihi on 21.3.2013, jossa ratkeaa myös luonnon monimuotoisuuteen liittyviä asioita.
- Metsäpoliittisen selonteon valmistelu on alkanut. Tavoitteena on, että raportti annetaan noin vuoden kuluttua eduskunnalle, Kansallinen metsäohjelma on verkossa <http://www.mmm.fi/fi/index/etusivu/metsat/kmo.html>.
- Arktisten ympäristöministereiden kokouksessa Jukkasjärvellä Ruotsissa helmikuun 5.–6. päivä on sovittu, että Suomessa pidetään vuonna 2014 kansainvälinen workshop hermistä merielinympäristöistä, päivämäärää ei ole vielä päätetty.

5. Sidosryhmien ja ministeriöiden (niiden, joiden edustaja ei ollut läsnä viime kokouksessa) puheenvuorot strategia- ja toimintaohjelmatyöstä - painopisteet toimeenpanon kannalta ja toimeenpanon jaksotus

- **VM:** neuvotteleva virkamies Lauri Taron puheenvuoro

VM:n vastuulla on kohta 1.3 Taloudellinen ohjaus ja muut kannustavat keinot, toimenpide 5. Haitalliset tuet. Selvitys valmistunut haitallisista tuista 5.2.2013, keskustelualoite tulee 2013–15 aikana, tukien uudelleensuuntaaminen vielä tekemättä. Tänä vuonna lähdetään viemään asiaa eteenpäin.

- **LVM:** ei ollut läsnä.

- **Metsäteollisuus ry.:** metsä- ja ympäristöjohtaja Tomi Salo puheenvuoro
Tomi Salo avasi teollisuuden tulokulmaa: väestö kasvaa, kulutus kasvaa, tärkeää suunnata kohti kestävästä kulutuksesta. On EU-säätely, Suomen säätely sen osana, lisäksi globaalit velvoitteet. Metsäteollisuus haluaa kehittää metsänkäsitteilyä omaehtoisesti ja niin hyvin kuin mahdollista. Tomi Salo esitteli metsäteollisuuden ympäristö- ja vastuullisuusstrategian monimuotoisuutta koskevat sitoumukset.

Katso kalvot (liitteenä) ja linkki

<http://www.metsateollisuus.fi/Infokortit/ymparistojavastuullisuussitoumukset/Sivut/default.aspx>).

Tomi Salo kertoi, että Metsäteollisuus arvostaa sitä, että löytyy ymmärrystä kilpailukykykysymysten ja suojelullisten näkökulmien välille ja että tämä otettiin strategiatyössä huomioon. Hyvällä metsänhoidolla on mahdollista saada vihreää imagohyötyä. Vahva kilpailukyky rajoittava regulaatio voi johtaa siihen, että tuote on kannattavampaa tuottaa muualla kuin Suomessa. Vastuu on sekä ympäristökysymyksistä että Suomen taloudesta ja viime kädessä suomalaisten hyvinvoinnista. Rohkaistaan ottamaan mukaan päätöksentekofoorumeihin elinkeinoelämän erikoisosaajia.

Metsänomistajat ovat sitoutuneita metsäluonnon monimuotoisuuden kehittämiseen. Luotetaan heihin ja kehitetään monimuotoisuutta edistäviä toimia yhdessä heidän kanssaan, niin yhteistyö metsänomistajien ja luonnonsuojelijoiden välillä kehittyi parempaan suuntaan. Talousmetsien luonnonhoidon menetelmien kehittämisessä on paljon potentiaalia. Ei vain suojelukysymys vaan kokonaisuuden hallinnan kysymys. Tasapaino monimuotoisuuden suojelun ja taloudellisen toiminnan välillä on tärkeää, että elinvoimainen biotalouden teollisuus on mahdollista.

Tomi Salo kävi läpi toimenpiteet, joissa Metsäteollisuudella on vastuuta: 5, 11, 13, 14, 18, 33. Vesiasiat ovat järjestyksessä. Annetaan elinkeinoelämälle aikaa panna asiat kuntoon. Ei pidä rangaista Suomea siitä, että olemme metsäinen maa! On nähtävä ekologinen verkosto suojelualueita laajemmin ja huomioitava uhanalaiset lajit. Suojelualueverkoston luominen on yhteinen tavoite. Bioenergia on osa biotaloutta ja tulevaisuuden energiaa. Toiminnan haitat täytyy tuki minimoida. Bioenergian käyttöä ei pidä vaikeuttaa niin paljon, että fossiilisten polttoaineiden käyttö ajaa ohi. Teollisuuden näkökulma on että, haluavat toimia Suomessa jatkossakin, käyttää metsiä kestäväällä tavalla ja pärjätä globaalissa kilpailussa.

- **SLL:** Luonnonsuojeluliiton kommenttipuheenvuoro, erityisasiantuntija Tapani Veistola. Toimintaohjelma mahdollistaa monenlaista järkevää toimintaa. Sitä on valmisteltu pitkään, hartaasti ja osallistavasti. Pääongelma on, että tämä on enimmäkseen hallitusohjelman toimeenpanoa ja sitä mitä muutenkin tehdään.

Uutta on muutama uusi selvitys ja toimenpide, esimerkiksi kansallisten suojelualueiden kehittämissuunnitelma. Se on perusasia, joka pitäisi joka maassa tehdä aivan ensimmäiseksi, kun ruvetaan biodiversiteettistrategiaa tekemään. Nämä uudet asiat on tärkeää hoitaa, koska juuri ne ovat tämän ohjelman lisäarvo.

Pitää muistaa, että tämä toimintaohjelma jatkuu vuoteen 2020 asti eikä kaikkea voi tietenkään tämän hallituksen aikana hoitaa. Työtä pitää jatkaa myös seuraavassa hallitusohjelmassa.

Toimintaohjelman suurin haaste on resurssivaje, koska sillä ei ole omaa rahoituspäätöstä. Siksi olemme esittäneet kehysriiheen 100 miljoonaa lisää luonnonsuojeluun sekä haitallisten tukien kääntämistä.

Toimintaohjelma on tärkeä muistaa myös kun rahoituspäätöksiä tehdään. Esimerkiksi KEMERA:n tasapaino on heikentynyt niin, että luonto saa enää 10 % metsätalouden tuista. Jaon pitäisi tietysti olla 50 %–50 %, jotta voitaisiin puhua *kestävän* metsätalouden rahoituslaista.

Huomattakoon, että EU-rahoituksessa biodiversiteetin asema ja rahoitus ovat heikkenemässä tähän ohjelmakauteen verrattuna mm. EAKR:n ja maataloustukien uudistuksessa. Myöskään valtioneuvoston päätös kalatiestrategiasta ei ole vielä toteutunut meri- ja kalatalousrahaston valmistelussa.

Henkilöstöressurssien osalta työlle on tärkeää varmistaa tekijät ja heidän toimintamahdollisuutensa. Siksi olemme pitäneet tärkeänä SYKE:n itsenäisyyttä sekä ELY-keskusten ympäristövirkamiesten kokoamista uuteen perustettavaan keskusvirastoon, Suomen ympäristövirastoon (ELY-keskusten selvityshenkilö Rainion joulukuussa esittämä C-vaihtoehto).

Jos taloudellisia ohjauskeinoja ei voi käyttää rahapulan vuoksi ja informaatio-ohjauksen keinoja ympäristöhallinnon väkipulan ja toimintavapauden puutteen vuoksi, jäljelle jää vain yksi ohjauskeino: säädösten tiukentaminen. – Mutta esimerkiksi ympäristönsuojelulain muutos ei lopeta turvetuotantoa, vaan ohjaa sen kuten maan hallitus on jo kaksi kertaa päättänyt (VNP:t valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista ja suostrategiasta).

Toimintaohjelma pitää muistaa myös metsälakipaketin viimeistelyssä. Se yhdessä biopolttoaineiden oton lisääminen kanssa voivat yhdessä johtaa suurempaan metsäluonnon biodiversiteetin vähenemiseen kuin koko tällä toimintaohjelmalla voidaan sitä parantaa. Nyt kun lahopuun merkitys uhanalaisille on saatu viimeisenkin metsurin päähän, on nurinkurista vähentää sitä säädöksillä.

Toimintaohjelman instrumentalisointia pitää jatkaa seurantajärjestelmän kehittämällä.

- **EK:** luonnonvara- ja ympäristöpolitiikan asiantuntija Jouni Lindin kommentti
Kompensaatiokysymys kiintoisa, on hyvä että seurataan ja tiedotetaan jäsenyrityksille strategiasta ja toimintaohjelmasta.

- **Suomen nuorisoyhteistyö - Allianssi:** Lotta Ruokasen puheenvuoro
Koulutus ja kasvatusta liittyvät heidän toimintaansa. Yksittäisiä toimenpiteitä on meneillään ja suunnitteilla. Se, miten toimenpiteitä konkretisoidaan, mitattaisiin ja seurattaisiin, on tärkeää.

- **MTK:** ympäristöjohtaja Liisa Pietolan puheenvuoro
Luonnon monimuotoisuus on elintärkeää; puhdas ruoka, asuttu maaseutu ja ihmisen huomioiminen. Ihminen tarvitsee luontoa ja luonto ihmistä. Teemme tärkeää työtä. Asiat on hyvin kirjattu toimintaohjelmaan sisään ja huomioitu.

Liisa kommentoi muutamia kohtia toimintaohjelmassa: Kohta 1.6 luonnonsuojelualueverkosto: ehdottaa suojelualueiden täydentämistä vaihtokauppapohjalle valtionmaiden kanssa.

Kohta 1.10 Seuranta, tutkimus ja tietojärjestelmät: tietosuojakysymykset unohdettu, henkilötietolaki pitäisi soveltaa, pitää kirjoittaa ko. kohta uudelleen.

Lisäksi Liisa toivoo, että rahoitusta on tarjolla maatalouden ympäristötukien kehittämiseen ja että eroosion vaikutukset otetaan huomioon.

- **Saamelaiskäräjät:** Saamelaiskäräjien puheenjohtaja Klemetti Näkkäljärven puheenvuoro.
Toimintaohjelman on oltava linjassa hyväksytyyn strategiaan kanssa. Toimintaohjelma on vain minimitaso, johon juuri ja juuri voidaan sitoutua. Se on 'hyvä tahto -paperi', mutta se ei riitä. Saamelaiskäräjät on ylpeä siitä, että työryhmä on saanut toimintaohjelmaan yhden luvun saamelaisista. Siihen sitouduttava.

Klemetti kritisoi mahdollisuutta vielä muuttaa kohtia toimintaohjelmassa, jotka on jo aiemmissa kokouksissa sovittu ja hyväksytyt. Tekstien muutosvapautta ei voida antaa vain jollekin toimijalle.

Tässä tapauksessa Saamelaiskäräjät vetäytyy toimintaohjelmasta.

Puheenjohtaja veti kommenttipuheenvuorot yhteen ja totesi, että olisi hyvä käydä teemakeskusteluja yhteisymmärryksen ja toistemme ymmärtämisen luomiseksi. Meillä kaikilla on yhteinen intressi. Suomi pyrkii vihreän talouden edelläkävijäksi. Toteutuakseen kaikkien tahojen on sitouduttava.

6. Toimintaohjelman hyväksyminen vuosille 2013–2020 (Ilkka Heikkinen, YM)

Ilkka kävi läpi vielä auki olevat kohdat toimintaohjelmassa. Näistä keskusteltiin.

- YM:n rakennetun ympäristön osastolta on tullut kommentteja kolmeen kohtaan, jotka on huomioitava ja keskusteltava sen periaatteen mukaan, että kukin toimivaltainen ministeriö tietää, vastaa ja sitoutuu toimivaltansa aiheisiin. Toimivaltaisen ministeriön näkemystä ei voi jättää huomioimatta. Päätettiin, että RYMON kanssa keskustellaan näistä kohdista.

- MTK, Liisa Pietola haluaa nostaa henkilötietosuojalain esiin (toimenpide 40). Kohta ei ole linjassa lain kanssa. Todettiin, että lain kirjaus pitää, eikä toimintaohjelma voi mennä lain yli. MTK voi toimittaa korjatun version, joka on lain hengen mukainen. Keskusteltiin ympäristötiedon julkisuudesta ja henkilötietosuojalaista. Näihin palataan, ei päätetty mitään. Joko ympäristötiedon julkisuus ja henkilötietosuojalait molemmat esiin, tai ei kumpaakaan. Toiminnan perusoletuksena on lainsäädäntö.

- MMM pyytää toimenpiteen 18 ensimmäisen kohdan poistoa. 18 on niin merkittävä asia, että se vaatisi taakseen poliittista päätöksentekoa eli siirtoa seuraaviin hallitusneuvotteluihin. YM ei näe mitään syytä jättää tätä pois. Päätettiin, että MMM ja YM keskustelevat asiasta, ja että kohtaa ei poisteta eikä tekstiä muuteta.

- UM ehdotti, että kirjallisuusluetteloon lisätään Akwé: Kon raportti.

Ikka vei yhteen: Tuli vielä ylimääräinen kierros toimintaohjelman käsittelyyn. Uusia asioita ei kuitenkaan enää oteta käsittelyyn. Sovitut kohdat käsitellään vielä:

- Toimenpiteisiin 19 ja 80 RYMON:ta ratkaisu.

- Toimenpidettä 18 koskien tiedonvaihtoa MMM ja YM välillä, avataan mistä on kyse, ei tehdä muutoksia.

- Toimenpide 84 selvitetäväksi kaikkiin ao. ministeriöihin sekä Saamelaiskäräjille.

- Toimenpide 40 MTK:n käsiteltäväksi.

7. Seurantakehikon luominen luonnontila.fi -portaaliin (Ari-Pekka Auvinen, SYKE, psta Marja Pylvänäinen, SYKE)

Siirrettiin käsiteltäväksi seuraavassa kokouksessa.

8. Strategian ja toimintaohjelman 2012–2020 toteuttamisen seuranta eri hallinnonaloilla; ministeriöiden suunnitelmat

Siirrettiin käsiteltäväksi seuraavassa kokouksessa.

9. Muut asiat

- Ei muita asioita.

10. Seuraavat kokoukset

- 26.3.2013 klo 9–11, YM, Kuukkeli

- 7.5.2013 klo 9–11, YM, Kuukkeli

- 18.6.2013 klo 9–11, YM, Kuukkeli

Mikäli kokousaika ei sovi, jäseniä pyydetään järjestämään varahenkilö paikalle.

11. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja Timo Tanninen päätti kokouksen.

Puheenjohtaja Timo Tanninen

Sihteeri Marja Pylvänäinen

Jakelu: Työryhmän puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, jäsenet, sihteerit ja pysyvät asiantuntijat.